

Uri bor på Korsvoll, ovenfor Tåsen, i et brungrått rekkehus tett klistret opp mot (Maridals)veien overfor. Vi dro for å møte henne kl.13.00.

Den yngste datteren til Uri åpner døra når vi ringer på. Hun står nysgjerrig i døråpningen med to lyse musefletter, før hun svinser inn til sine venninner. Etter det vi får høre av Uri, har hennes datter og venninnene forsket litt med mel og vaskepulver. Vi får lov til å skifte på Uris toalett før intervjuet begynner. Så tar Helene oss med ned i etasjen under, i det som må være oppholdsrommet. Vi får ta plass i sofaen, hun setter seg ned i en stol, spør straks om vi ønsker te. Ja takk. Helene har dessverre ingen tekule for hånden. Hun mistenker barna for å ha latt den delta i forskningsprosjektet sitt.

Hvordan vil du karakterisere dagen i dag?

Tenker du generelt eller i forhold til verdenssituasjonen?

Ja, vi kan jo starte med det generelle.

Generelt er den ganske trist, det regner, jeg har ikke vært utenfor huset, ikke engang hentet inn avisen. Men jeg er alltid i godt humør.

I verdenssamfunnet er det jo store kontraster. Sult krig og urettferdighet. Her i Norge har vi det jo bra, de fleste er snille.

Hva lever du for?

Familien og det å skrive. Familien kommer selvsagt først.

Hvordan står det til med språket i dag?

Bra, jeg tror ikke det norsk språk forsvinner til fordel for det engelske. Det har alltid vært i utvikling. Det vi må passe på, er universiteter og høyskoler der norsk som fagspråk blir utvannet, mens engelsk står sterkt. Jeg vil si at det står riktig bra til med språket vårt.

Beskriv deg selv med syv ord.

Utålmodig, effektiv, (Uri teller på fingrene), jeg kan være hissig. Det er vanskelig å svare på sånne spørsmål om ens gode egenskaper som andre vanligvis bruker på en.

Men jeg tror jeg er kreativ, det var fire. . . Jeg er fornøyd, det er et adjektiv, både strukturert og rotete.

Strukturert og rotete?

Ja, strukturert i jobben min, jeg holder alltid frister, og det gjorde jeg også som språkforsker som språkforsker. (Bøkene til uri står systematisk oppstilt i kjellerrommet. De tar opp plassen langs to av veggene) Men i forgold til bilder og sånt er jeg rotete. Mine bilder ligger alle sammen stablet i plastposer i et skap i annen etasje.

Hvorfor er du forfatter? Har du alltid hatt en forfatter i magen?

For det første er det veldig morsomt, givende – både selve skriveprosessen og det å møte publikum, få reaksjoner. Jeg har fått mye mer respons for de fiktive bøkene mine enn de faktaorienterte. Jeg har stilt opp på bokkafé, holdt foredrag, signert bøker osv. Det føles meningsfylt, spesielt når folk kommer bort til deg og gir uttrykk deres forhold til en av mine bøker, hvor mye de har kjent seg igjen. Eller om de har mislikt dem sterkt. Jeg setter pris på all form for respons, det tyder på at bøkene mine rører ved noe i folk. (Noe som vel var intensjonen med dem.)

Hvilken bok har du fått mest respons for?

”Engel av nylon” fordi den tar for seg tabuområder, som å ikke alltid ha morskjærlighet overfor sitt eget barn, og dårlig samvittighet. Kvinner kjenner seg igjen, jeg får tilsendt mail og brev. Inidlertid er det ”Honningtunger” som har solgt mest, noe som tyder på at flere har lest den.

Hva er en roman?

Nå er jeg ingen litteraturviter med begrepet ”roman” klart definert, jeg bare skriver romaner. . .

Men det er jo en prosafortelling av en viss lengde. Kan man ikke si det slik?

Jo. Hvordan jobber du?

Når det gjelder "Dyp rød 315" så skrev jeg den raskt, den kom som en rus. Til forskjell fra "Honningtunger" og "De beste blant oss" (kommer ut i neste uke, omhandler studentmiljøet på Blindern), som ble nøye planlagt med hvert sitt "kapittelskjelett", der hadde Uri en nøyaktig oversikt, bøkene endte som planlagt, skulle "Engel av nylon" egentlig vært en novelle.

Hvilke redskaper bruker du?

Alltid pc-en, i tekstbehandlingsarbeidet, for å få hjelp av andre, bla. Konsulenter, via mail, til å søke på internett og drive research, for eksempel for å finne et gatenavn. I tillegg bruker jeg ordbøker og andre bøker til å slå opp og sjekke ord, pluss en notisbok og en penn, dem har jeg alltid med meg. Til sist meg selv og kroppen min for å finne andre måter å skrive på. Og venner, hvis jeg står fast.

Ja, i "Honningtunger" starter jo hvert kapittel med en oppskrift. Hvorfor?

Først og fremst liker jeg å lage mat. Det er morsomt, interessant. Dernest er det et litterært virkemiddel, hver kvinne ligner jo oppskriften sin (hver av de fire kvinnene har sine kapitler)

Du er flink til å beskrive omgivelsene rundt deg, spesielt med farger. Hvilken farge liker du best?

Blå. Ofte lukker jeg øynene og ser for meg tingen jeg skal beskrive inni meg på en ny måte. Istedenfor å si at en farge er grønn, kan jeg kalle den kiwigrønn eller postkassegrønn. Det gir leseren nye assosiasjoner. I tillegg gjør jeg det karakterene i bøkene mine skal gjøre, prøver å finne nye ord for å beskrive handlingene. (Uri reiser seg og demonstrerer mens hun snakker:) Jeg kan for eksempel trenge å vite hvordan det kjennes å sette seg ned i en stol. Du kan skli ned (Uri sklir ned), eller dumpe ned (Uri dumper ned). Osv. Alt ettersom hvilket humør de er i. (Uri roer seg. Så trekker hun beina oppunder seg, de er dekket av en lysegrønn nylonsstrømbekke.)

Du har et sterkt forhold til katter. Hva heter din katt?

Sushi. En ganske dyr katt. Den ble overkjørt skjønnere du, og mellomgulvsoperasjonen kostet en del. Faktisk 15 000 tusen.

Hva er det som er så spesielt med katter?

Selv om katter er flotte, elegante og grasiøse, tillegger jeg dem ikke menneskelige egenskaper. Sushi er bare en katt. Når sant skal sies ønsket jeg meg egentlig en hund, men da ville mannen min heller ha katt. Sushi er fin den altså, jeg hadde dessuten katt som barn.

I din roman "Honningtunger" skriver du om fire kvinner, hvorav spesielt to er meget usympatiske. Hvorfor får kun Tamara lide ved siste korsvei?

Dette spørsmålet burde jeg ikke svare på, for det røper jo slutten av en bok, en slutt som det er meningen at skal komme som en overraskelse. (Leserne våre får selv vurdere om de vil lese svaret under. Vi anbefaler de av dere som ikke har lest "Honningtunger" å hoppe over det.) Mange bøker slutter alltid med happy ending, men slik er det jo ikke i det virkelige liv. Verden er urettferdig. Sara får ikke svi, hun er for suveren, for utspekulert. Alle tror jo at Tamara er den verste av de to, helt til den overraskende slutten kommer. Verden er ikke så enkel som i disse kiosromanene med 17 stk. i serien der man vet at alt vil gå godt til slutt på tross av alle utfordringene underveis. Det er det jeg prøver å få fram i mine bøker. (For øvrig er Uris bøker blitt karakterisert (av Uri selv) som intelligent kiosklitteratur, kiosklitteratur med dybde.)

Hvem av de fire kvinnene i "Honningtunger" ligner mest på deg?

Litt alle sammen, nei forresten; ingen. Jeg vil jo betegne meg selv som snill, men ingen av jentene er særlig snille. Kanskje Eva, ja kanskje det. Hun baserer jo middagene sine på halvfabrikater, mens jeg liker å lage mat utrolig godt, fra bunnen av, så der sammenfaller jeg mest

med Tamara og Sara.

Hvilke scener/hendelser i boka er hentet fra ditt liv?

Vel, jeg har selv vært med i en syklubb. Uansett er det kun rammen som er hentet derfra. Men jeg har jo laget all maten som beskrives i "Honningtunger" selv da... Nå husker jeg en lignende scene i "Dyp rød 315". Som en av karakterene der holdt jeg på å drikke mine egne kontaktlinser på fest etter å ha lagt dem i et glass jeg senere drakk av. (Uri strener bort til bokhyllene, målbevisst trekker hun ut "Honningtunger", begynner å bla.) Jo, forresten, Liss holder et foredrag i boka. Den scenen er nærmest selvopplevd. En gang holdt jeg et bokforedrag, mitt første. En god venninne av meg, Kristin, så på. Etterpå spurte jeg hvordan det hadde godt. Jo da, sa hun, men du rødmet skikkelig. Det var vel ikke så veldig mye, lurte jeg, men jo, det var det, over hele halsen og brystet hadde jeg fått røde prikker. Det var ikke akkurat slik feedback jeg hadde håpet på. Boka er forresten dedikert til Kristin. Så må du huske på at jeg forstørker slike hendelser i bøkene mine, jeg setter tingene på spissen.

Hvordan var egentlig den ti-retters middagen på Oro i Oslo du og din mann foretok under research-perioden til "Honningtunger"?

Den brukte jeg i siste kapittel av boka. 2/3 av den samsvarer med siste kapittel, resten er fantasi. Under middagen måtte jeg kjenne etter hvordan ting smakte, spesielt hva som var bløtt, sprøtt. Den kan anbefales.

Hva er det som inspirer deg til å skrive?

Under skriveprosessen? Hva som helst! Absolutt ALT, jeg henter ting fra overalt. En samtale jeg overhører på bussen eller T-banen, eller ditt besøk, hm. Fagbøker er annerledes. Her oppsøker jeg fagfolk og skriver ned viktige ting om emnet, tips.

Hva savner du (i hverdagen)? Hva ville gjort livet bedre?

Det er (vanligvis) ensomt å skrive, heldigvis liker jeg mitt eget selskap. 2–3 dager i uka går med til skringa, 2–3 til foredrag, møter, lunsjer og intervjuer. I tillegg er det middag med kontakter i forlagene jeg skriver for, møter m.m. Skolebesøk gjør jeg maks en gang i måneden. (Uri viser stolt fram en skritteller:) Også fikk jeg denne for tre dager siden. Har hørt at man bør få gått 10 000 skritt hver dag. I dag har jeg bare fått gått 672. Jeg er for slapp, lat når det gjelder bevegelse.

Du har skrevet mange språkbøker. Hva betyr språket for deg?

Det er veldig viktig, språk er alt; bøker, snakk, mail, brev, kommunikasjon. Det er vanskelig å tenke seg det å tenke uten ord... Personlig lytter og observerer jeg de som snakker rundt meg, de nye ordene, jeg synes jeg får noe ut av språket i alle mine bøker. Jeg er språkviser og har studert fransk og bruker lommeordbøker flittig, senest denne uka (Uri var på besøk i Frankrike.) Når jeg skriver lar jeg alltid dansker få snakke dansk, svensker svensk, sitt eget språk med andre ord. (Nå ringer telefonen, og Helene er ikke redd for å snakke fritt med oss i rommet. Hun sier hun har "en søt liten journalist på besøk".)

På en skala fra en til seks?

6 (kommer det klart, uten ettertanke.)

Med språkbøkene dine prøver du å formidle at språk er morsomt. Har de skjønnlitterære bøkene dine også en fellesnevner i forhold til budskap?

Det er et meget vanskelig spørsmål for en forfatter å svare på. (Hver av Uris bøker har i hvert fall hvert sitt.)

Hva synes du om dagens bokhandleravtale?

Det var mer gunstig for oss tidligere, nå er det uforutsigbart. Etter min mening bør vi favne om en mer bred litteratur, der smalere bøker med lite opplag også får plass. Selv har jeg klart meg helt OK, nå kommer faktisk "De beste blant oss" som hovedbok i bokklubben i juni. Det

har vært hektisk i det siste, det liker jeg.

Leser du mye?

Absolutt. Både for inspirasjon, å lære og å slappe av, da ofte krim. Flere bøker blir lest om igjen. Også interesserer jeg meg for norsk samtidslitteratur.

Hva prøvde du og dine kolleger å vise oss med boka "Hårfint"?

Boka var ikke min ide, men vi ville vel understreke mangfoldet i det kvinnelige underliv. Det handler om estetikk, ikke porno. Det er smakfullt, lekkert. (Uri har også skrevet om det kvinnelige underliv og dets mange navn i en artikkel i Dagbladet, der er hun fast skribent.)

Hvilken eller hvilke bøker* har satt dypest spor i deg? *(toppen 5 stk.)

"Alberte og Jakob", "Geisha" – antagelig fordi den er fersk- jeg ble så oppslukt at jeg måtte inn i historien, derfor leste jeg den like godt på engelsk med en gang jeg var ferdig med å ha lest den på norsk, "Den Hemmelige Historien", og innenfor samtiden; "Størst av alt".

Hva vil du anbefale våre lesere?

Da vil jeg gjerne få sitere Arne Svingen (som hun arbeidet sammen med under samarbeidsprosjektet "Den sommeren vi kledde oss nakne"): "Det finnes alltid en bok for alle, samtidig bøker man aldri liker, da må man heller legge dem bort. Men først og fremst gi boka en sjanse, i alle fall lese en 30–40 sider før man gir opp." (Selv tror hun starten på en bok er viktigere enn slutten, som hun sier; da har man alt lest den ut.)

Har du hatt noen vanskelige leseropplevelser?

Jeg er lettskremt og lettrørt, skumle bøker jeg har lest som voksen sitter naglet fast i hukommelsen i flere år.

På hvilken måte gjorde "Mio min Mio" inntrykk?

De bøkene fra barndommen som sitter, sitter godt. "Mio min Mio" tok for seg kampen mellom det gode og det onde, beskrivelsene var så sterke. Ridder Kato og jernhånden hans som røsket ut barnas hjerter vet du. Den boka leste jeg ikke selv, vi hadde den bare på svensk.

Hvordan takler du en skrivesperre?

Jeg gjør noe annet, vasker opp, går en tur. Ellers har jeg alltid flere oppdrag å forholde meg til. Mine skrivesperrer varer aldri over en lengre periode. Og om ulysten kommer, tvinger jeg meg til å skrive, starter helt enkelt; "han gikk derfra til dit... voom", jeg legger heller på mer senere. Kaller det "tvangsskriving".

Ja, du skriver jo ofte om kvinner, men hvordan er det å skrive med en mann i hovedrollen?

Det er fint. Kvinner og menn er ikke så ulike. På overflaten så, menn barberer seg og gjør andre ting som de fleste kvinner ikke gjør, de kommer med andre replikker og snakker på en annen måte. Derfor har jeg tatt kontakt med ulike menn og spurt om det går an å si det eller det. De individuelle forskjellene er størst.

Tidligere var du språkforsker ved universitet i Oslo. Hvordan er det å studere språk/være lingvist?

Jeg mener det er gøy å undervise, forske og veilede. Men siden jeg trengte mer tid til det skjønnerlitterære, valgte jeg å si opp.

I 2005 kom "(Nesten) alt du trenger å vite om språk" ut, du var redaktør. Hva er det vi ikke får vite om språk?

Vi har utelatt grammatikkdelen, boka er en overskuddsbok, men vi har valgt å ikke heve pekefingeren overfor leserne.

Hvordan var det å bli forfatter på heltid?

Deilig, nå kan jeg gi boka mer plass, før var den kun en morsom jobb på si. Samtidig er det litt

skummelt, enkelte goder forsvinner; fast lønn, sykepenger og forsikring for eksempel.

Hvilken av dine bøker er du minst fornøyd med?

JEG KUNNE ALDRI TENKE MEG Å UTGI EN BOK SOM JEG IKKE ER 100 % FORNØYD MED. Jeg har faktisk aldri utgitt en slik bok. Likevel kunne jeg godt tenke meg å redigere "Anna på fredag", den første boken min, jeg har jo modnet siden den kom ut. Jeg leser aldri bøkene mine om igjen etter å ha levert dem til forlaget. Men jeg merker noen spesielle biter, disse bruker jeg ved foredrag osv. Aldri føler jeg press fra mine tidligere bøker om å overgå meg selv.

Har du noen favorittforfatter?

Nei, men jeg liker Agnar Mykle, Henrik Ibsen – han skrur ting sammen på en fascinerende måte -, Cora Sandel og Agatha Christie.

Hvordan kom samarbeidsboka "Quizleis" (m. Per Egil Hegge og Sylfest Lomheim) med samme navn til?

Her var det forlaget som styrte og det var behagelig. Vi fikk en flink redaktør som fordelte spørsmålene godt. For øvrig er disse språkquizene utrolig populære, flere deltar.

Ditt liv i kortversjon:

Født i Stockholm i 1964. Som 2- åring flyttet familien til Bærum. Så til Ullevål Hageby som 10–11-åring. Ble russ i 83, startet umiddelbart på studiene, fransk, norsk og lingvistikk, tok hovedfag i nordisk i 1988 og doktorgraden i lingvistikk I 1996. Mitt 1. barn, Helle, kom i 93, jeg ble gift i 94, både doktorgradsavhandlingen og "Anna på fredag" ble gitt ut i 95 og i 96 kom Ingvild. I 98 fikk jeg fast stilling ved universitetet, der jeg i 2005 sa opp.

Hvordan så dine nærmeste på valget av karriere?

De var ikke akkurat overrasket, bare senere da jeg sa opp ved universitetet. Der jobber de fleste til de pensjonsalderen.

Hvordan var ungdomsåra for deg?

Gode, jeg tenkte på å bli dyrlege og bibliotekar som barn. Senere arkitekt og lege. Tror jeg kunne blitt lykkelig uansett. Det var riktig av meg å skrive. Jeg har alltid likt norsk og stilskriving, men vært for beskjeden til å tenke seriøst på det. Ellers drev jeg med turn og ballett. Min mann møtte jeg som 17- åring på Berg videregående etter å ha gått på Ramstad ungdomsskole. Jeg har gått og lest samtidig. En venn av meg gikk rundt Maridalsvannet mens han leste bibelen på hebraisk. Han kan 14–15 språk. Jeg har også hele tiden likt andre språk, bla. spansk og italiensk. Ordforrådene de europeiske språkene imellom er ganske like.

Hvilke vendepunkter har du hatt i ditt liv?

Det å få barn var et vendepunkt. Jeg var på språkkurs i frankrike om sommeren både etter niende og etter første gym – det har betydd en del for senere valg -, min fars død i 94, og oppsigelsen i 2005.

Noen språklige tips til våre lesere?

Dere må bare skrive, ikke tenke på hva som er rett eller galt. Deretter kan dere rette. Det er en feiloppfatning blant mange mennesker som ikke skriver og nybegynnere at tekster skrives rett frem fra start til slutt. Man må gå gjennom stoffet flere ganger, flytte rundt, skrive på nytt, føye til, skrive på nytt, viske ut, smake på ordene, rette og slette.

Hvilket ord liker du best?

Puselanker (hender), det forbinder jeg med barndommen min.

Er det noen spørsmål du syns mangler?

Nei. Jeg synes dere har gjort et godt intervju. Litt mange spørsmål, men de var fine.

Teen er drukket opp, spørsmålene stilt. Vi takker for intervjuet og Uri følger oss opp. Storsinnet overrekker hun oss fire av hennes bøker i pocketutgave, det er en gave. Vi takker igjen. Uri følger oss til porten, så kan hun samtidig hente avisen. Hun ymter om å ha holdt noe inne, men det vil vi aldri få greie på.